

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Vasaros koncertų estrados Klaipėdoje
architektūrinio projekto atviras projekto konkursas

TURINYS

1. PROJEKTO IDĖJA.....	2
2. VEIKLOS (FUNKCIJŲ) SCENARIJAUS APRAŠYMAS	3
3. KOMPLEKSO VYSTYMO – NAUDOJIMO ETAPŲ APRAŠYMAS.....	5
4. SPRENDINIŲ PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS APRAŠYMAS.....	6
5. RODIKLIAI	8
6. STATINIŲ STATYBOS SKAIČIUOJAMOJI KAINA:	8

1. PROJEKTO IDĖJA

Projekto sprendiniais siekiama humanizuoti Klaipėdos estrados erdvę praplečiant žaliąsias erdves, panaikinant XX a. vidurio architektūrai ir planavimui būdingus sprendinius, monofunkcinį statinį pakeisti naujais, šiuolaikiškais ir atraktyviais poilsio ir pramogų objektais.

Atsisakoma dominuojančio vienos funkcijos objekto

Projekto tikslas – atgaivinti apleistą ir žmonių retai lankomą Klaipėdos estrados teritoriją. Dainų šventė, kaip nematerialusis paveldas, vertinant XXI a. kultūrinės ir socialinės realijas negali būti siejama tik su stacionariais objektais – lauko estradomis. Siekiant išsaugoti ne tik renginio unikalumą, bet ir aktualumą, turi būti ieškoma įvairesnių, šiuolaikiškų formatų panaudojant universalias erdves, technines įgarsinimo galimybes, skirtingus scenografinius sprendinius bei atlikėjų ir žiūrovų įtraukimo būdus. Nepriklausomai nuo estrados fizinės būklės ir architektūros kokybės, monofunkcinis statinys, skirtas ypatingai siaurai ir specifinei chorinio dainavimo veiklai nėra tinkamas siekiant teritorijos visapusio revitalizavimo. Šiuo konkursiniu darbu siūloma atsisakyti estrados – kaip savarankiško statinio idėjos ir iš esmės performuoti šią istorinę Klaipėdos miesto erdvę.

Didinamas želdynų plotas, naikinamos perteklinės kietosios dangos

Atsisakius monumentalaus statinio projektavimo, atsiveria galimybė grąžinti šiai miško erdvei gamtinį charakterį. Siūloma naikinti neadekvačiai didelius betono / asfalto dangų plotus pakeičiant juos ekologiškomis, vandeniui laidžiomis dangomis – veja, smėliu, stabilizuoto granito skaldos, medžio lentų dangomis. Vakariniame žiūrovų amfiteatro (kalnelio) šlaite siūloma nuardyti esamas betono plytelių, bortų, medžio suolų konstrukcijas ir visame paviršiuje atsodinti natūralią veją. Ant vejų įrengti lokalias termomedienos terasas ir laiptus. Sukurti nepertraukiamą vizualinį bei ekologinį kontaktą tarp miško ir amfiteatro. Siūloma mažinti atvirą plotą vakarinėje sklypo dalyje sodinant aplinkai būdingus plačialapius ir spygliuočius medžius – praplėsti suvokiamą miško ribą.

Kuriama nauja miesto viešojo erdvė – aikštė ir laipiojimo centras

Esama plati pėsčiųjų alėja (XX a. viduriui būdingo planavimo reliktas) yra stipri urbanistinės kompozicijos ašis neturinti aiškaus užbaigimo, niekur nevedanti, atsiremianti į dirbtinio kalno šlaitą. Siūloma taisyti šią erdvinio planavimo klaidą: nukasti dalį žiūrovinio amfiteatro kalno taip, kad pjūvio plokštuma atsisuktų į pagrindinę pėsčiųjų alėją. Pjūvio vietoje suprojektuotas kalno siluetą atkartojantis

pastatas, stikline (atspindinčia) fasado plokštuma pasitinkantis ateinančiojo žvilgsnį. Ties šiuo pastatu, pėsčiųjų alėjos pabaigoje siūloma formuoti renginių aikštę kieta danga. Pagrindinis socialinio-urbanistinio dėmesio centras būtų perkeltas iš estrados tribūnų į šią naujai formuojamą aikštę.

Kalno siluetą atkartojančiame pastate siūloma įrengti laipiojimo centrą – savarankišką pramoginį traukos tašką, galintį veikti ištisus metus. Alternatyva pastato funkcijai galėtų būti restoranas, laisvalaikio centras, šiuolaikinio meno galerija. Pastato funkcija, bet kuriuo atveju, turėtų būti derinama ir parenkama dalyvaujant Klaipėdos miesto visuomenei.

Įrengiamas kilpinis dviračių – pėsčiųjų apžvalgos takas

Geroji praktika Lietuvoje, įrengiant nemokamus ir lankytojo neįpareigojančius turizmo traukos objektus, tokius kaip apžvalgos bokštai, pažintiniai takai, apžvalgos takai, tiltai, parodė, kad šio tipo objektai yra itin mėgstami ir ženkliai padidina vietos lankytojų skaičių, pritraukdami ne tik vietos žmones bet ir didelius turistų srautus. Didesnis lankytojų skaičius įgalina greta vystyti smulkųjį verslą, prekybą, pramogas, tobulinti infrastruktūrą.

Siūlomas projekto kulminacinis objektas (alternatyva estrados statiniui) – kilpos formos apžvalgos takas (estakada) „Laumės juosta“. Šis statinys siūlomas kaip reikšmingas, ženkliškas tarptautinės dviračių trasos (Eurovelo 10, Eurovelo 13, Euroroute R1) akcentas. Kilpinė tako (estakados) forma leidžia teritorijos ribose pasiekti didesnį apžvalgos aukštį, suteikia galimybę stebėti saulėlydį virš medžių viršūnių, Klaipėdos miesto panoramos siluetus. Statinys kompoziciškai apsupa, įprasmina amfiteatro ir buvusios estrados erdvę, neblokuodamas vizualinio – ekologinio kontakto tarp siūlomos ramaus poilsio erdvės ir miško.

2. VEIKLOS (FUNKCIJŲ) SCENARIJAUS APRAŠYMAS

Pagal veiklos scenarijus šio pasiūlymo sprendiniai skiriami į keturis pogrupius:

- Ramaus poilsio zona
- Aktyvaus poilsio zona
- Miesto renginių zona (aikštė)
- Dviračių – pėsčiųjų apžvalgos takas – estakada

2.1. Ramaus poilsio zona

Ramaus poilsio zona projektuojama vakarinėje teritorijos pusėje, vietoje demontuojamos estrados ir amfiteatro. Nevykstant renginiams ši erdvė būtų naudojama aplinkinių rajonų gyventojų rekreacijai.

Funkcionalumą praturtina ant nuožulnios amfiteatro plokštumos įrengiamos terasos, tinkamos gultams, stalo žaidimams, skėčiams ir pan.

Renginių metu siūloma buvusios estrados vietoje įrengti mobilią sceną, o amfiteatrą naudoti pagal paskirtį, leidžiant žmonėms sėdėti ant žolės arba ant medinių terasų, laiptų – atsisakoma griežto ištisinių suolų principo, kuriančio nejaukią atmosferą esant mažesniai žiūrovų skaičiui.

2.2. Aktyvaus poilsio zona

Aktyvaus poilsio zona numatyta rytinėje teritorijos pusėje. Čia projektuojamos: dvi krepšinio aikštelės su žiūrovų vietomis, dvi tinklinio aikštelės, trys petankės aikštelės, riedlenčių – riedučių parkas (klasikinio plano), vaikų žaidimų aikštelė, lauko treniruoklių aikštelė, kneipo terapijos pojūčių takas, stalo teniso zona. Tarp krepšinio ir tinklinio aikštelių numatoma vieta dušinėms, WC, daiktų saugojimo spintelėms. Projektuojamas paviljono tipo, šiltuoju metų laiku veikiantis sulčių baras.

Numatoma, kad aktyvaus poilsio zona, ne renginių metu, bus naudojama aktyviausiai, todėl sprendiniai yra integruoti su visomis pagrindinėmis pėsčiųjų atvykimo į teritoriją kryptimis. Sporto aikštelių išdėstymas parinktas siekiant išsaugoti visus teritorijoje augančius vertingus medžius.

2.3. Miesto renginių zona

Pagrindinės pėsčiųjų alėjos pabaigoje įrengiama trapecinė aikštė, tinkama įvairiems renginiams, miesto šventėms, mugėms, koncertams organizuoti. Aikštės forma yra optimali vidutinio dydžio scenos įrengimui. Aikštę formuoja projektuojami pastatai. Šiaurinėje pusėje projektuojamas laipiojimo centras su kavine baru, galintis veikti ištisus metus. Vakarinėje pusėje, po apžvalgos taku projektuojamas pastatas, kuriame siūloma įrengti komercines bei visuomenines patalpas. Pateiktame pasiūlyme numatytos patalpos skirtos dviračių nuomos veiklai, prekybos paviljonams, kavinei, galerijai. Taip pat įrengiamas visą projektuojamą teritoriją aptarnaujantis sanitarinių mazgų blokas, perkeliama transformatorinė. Aikštės riboženkliai pietrytinėje pusėje – tai išsaugomi dekoratyvūs betoniniai elementai, nukelti nuo esamo amfiteatro viršaus. Čia taip pat galėtų būti perkeliama ir eksponuojama kompozitoriams ir dainų šventei skirti memorialiniai akmenys.

2.4. Apžvalgos takas

Apžvalgos takas aukščiausioje vietoje pakyla iki 20 metrų aukščio – pakankamai, kad pro medžių viršūnes būtų galima stebėti saulėlydį, matyti Klaipėdos miesto siluetus. Kilpinis apžvalgos takas yra pritaikytas pėsčiųjų ir dviračių eismui, įrengiant atskiras judėjimo juostas. Apžvalgos tako konstrukcija gali būti panaudojama įvairiems teatrališkiems pasirodymams, akcijoms, šviesos, fejerverkų instaliacijoms.

3. KOMPLEKSO VYSTYMO – NAUDOJIMO ETAPŲ APRAŠYMAS

I ETAPAS

Pirmuoju etapu numatomi darbai:

- Esamų avarinės būklės statinių (estrados, sanitarinių mazgų) griovimas.
- Amfiteatro konstrukcijų ardymas, dekoratyvinių betono elementų nukėlimas.
- Asfalto dangos vakarinėje ir pietinėje pusėje ardymas.
- Pietinės amfiteatro kalvos dalies nukasimas įrengiant atraminę sieną, kalvelės su ugnies deglu šiaurinėje pusėje nulyginimas.
- Vejos įrengimas, terasų įrengimas.
- Visuomeninio pastato (laipiojimo centro) statyba ir įrengimas.
- Aikštės įrengimas.

II ETAPAS

Antruoju etapu numatomi darbai:

- Sporto aikštyno įrengimas.
- Takų, vedančių į sporto aikštyną įrengimas, želdinių sodinimas.
- Automobilių parkavimo zonos įrengimas.

III ETAPAS

Trečiuoju etapu numatomi darbai:

- Apžvalgos tako statyba.
- Komercinių / visuomeninių patalpų po apžvalgos taku įrengimas, sanitarinių mazgų bloko įrengimas.
- Transformatorinės iškėlimas.
- Pagrindinės pėsčiųjų alėjos rekonstravimas.
- Miško ribos koregavimas.

4. SPRENDINIŲ PAGAL VERTINIMO KRITERIJUS APRAŠYMAS

K1 Architektūrinė idėja, estetika.

Atskirus komplekso elementus vienijanti architektūrinė idėja – humaniškos, gamtiškos, universalios ir intriguojančios aplinkos kūrimas, eliminuojant masyvumą, masiškumą, monofunkciškumą pasižyminčius XX a. vidurio architektūros sprendinius.

Įtaigi gamtinė aplinka, į miško masyvą įsirežusi, didmiesčio pakraštyje esanti lokacija neįpareigoja kurti monumentalios, ženkliškos architektūros, todėl siūlomi architektūriniai sprendiniai ir jų estetinė charakteristika byloja nuosaikumą, demokratiškumą, paprastumą, konstrukcijų lengvumą ir skaidrumą. Apžvalgos takas „Laumės juosta“ yra pagrindinis komplekso vizualinis akcentas, kuriantis netikėtą, mistišką atmosferą. Į dvidešimties metrų aukštį iškylanti apžvalgos tako kilpa remiama ant dinamiškos išraiškos, pasvirusių medžių kamienus primenančių metalo kolonų, kurios grupuojamos ir jungiamos į konstrukcinius erdvinius blokus. Pasvirų kamienų motyvas kartojamas ir projektuojamų pastatų vitrinų dalinime. Likę komplekso architektūriniai objektai savo estetika ir architektūrine raiška siekia nekonkuruoti su supančia aplinka.

Svarbiausios erdvės dominantės – amfiteatro kalva ir apžvalgos takas yra lenktų formų, todėl renginių aikštės ir sporto aikštelių dangų piešiniai, taip pat medinės amfiteatro terasos, projektuojami naudojant grafinį puslankio motyvą. Tai sustiprina individualų erdvės suvokimą bei visos teritorijos kompozicinį vientisumą.

K2 Kontekstualumas

Projekto sprendiniais siekiama paryškinti komplekso gamtinį charakterį. Didelis dėmesys skiriamas komplekso vidiniam vizualiniams ryšiams: atidengiamas vaizdas į mišką, kuriami sporto aikštyno ir miesto panoramų apžvalgos taškai, formuojamas urbanistiškai artikuliuotas pėsčiųjų alėjos užbaigimas, siaurinama neadekvačiai plati alėjos erdvė.

Išlaikant vietos istorinę atmintį saugomi atskiri esamos estrados architektūriniai elementai. Žiūrovų amfiteatro principinė tūrinė forma (su aprašytais pakeitimais) ir funkcija išsaugoma esamoje vietoje. Dekoratyvūs betoniniai elementai, esantys ant amfiteatro viršutinės briaunos, eksponuojami projektuojamos aikštės pietrytinėje pusėje. Čia pat būtų perkeliama ir eksponuojami kompozitoriams ir dainų šventei skirti memorialiniai akmenys.

Atsižvelgiant į esamas ir numatomas (įrengus automobilių ir autobusų parkavimo vietas) pėsčiųjų judėjimo kryptis tvarkomi/įrengiami pėsčiųjų takai, su būtinąją infrastruktūra (apšvietimu,

šiukšlių dėžėmis, informaciniais ženklais), vengiant bet kokios didesnės intervencijos į gamtinę aplinką.

Dviračių – pėsčiųjų apžvalgos takas - estakada „Laumės juosta“ siūloma kaip integrali tarptautinio dviračių tako dalis. Dviračių tako atkarpa tarp gatvės ir projektuojamos aikštės būtų perkeliama į kairiąją pėsčiųjų alėjos pusę. Šiaurinėje pusėje tako kryptis sutampa su esamu dviračių taku. Alternatyvi (horizontali) dviračių judėjimo trasa numatoma tarp sporto aikštelių zonos ir amfiteatro kalvos rytinio šlaito.

K3 Funkcionalumas, ergonomiškumas

Visos projektuojamo komplekso atviros ir uždaros erdvės yra lengvai ir patogiai pasiekiamos. Projektuojamos dangos neapsunkina judėjimo. Patekimui ant amfiteatro viršaus rytiniame šlaite yra numatytas takas - pandusas pritaikytas žmonėms su negalia.

Dviračių-pėsčiųjų apžvalgos takas yra norminio nuolydžio, neviršijančio įprastam pėsčiųjų takui keliamų reikalavimų, todėl yra priimtinas ir žmonių su negalia judėjimui, taip pat stumiamų vaikiškų vežimėlių judėjimui. Žmonių saugumui užtikrinti įrengiami 1,2 – 1,5 m. apsauginiai turėklai bei lietaus vandens surinkimo ir nuvedimo sistemos.

Lankytojų higienos poreikiams numatyti atskiri vyrų ir moterų sanitariniai mazgai, taip pat atskiri sanitariniai mazgai pritaikyti žmonėms su negalia.

K4 Ekonomiškumas

Priklausomai nuo ekonominių galimybių, statybos etapai gali būti įgyvendinami pasirinkta seka, nes tarpusavyje nėra susieti būtinais funkciniais ar konstrukciniais ryšiais. Kiekvienas projekto įgyvendinimo etapas veikia kaip savarankiškas traukos objektas. Įgyvendinus bet kurį projekto etapą (etapus) pasirinkta seka yra pasiekiamas projekto tikslas – atgaivinti teritoriją, pritraukti žmonių. Tai leidžia projekto įgyvendinimą pritaikyti prie esamos ekonominės situacijos, miesto biudžeto galimybių. Maksimalus rezultatas pasiekiamas įgyvendinus visus siūlomus projekto etapus.

Projekto sprendiniai nereikalauja didelių eksploatacinių išlaidų. Didžiąją dalį kaštų sudarys įprastas miesto viešųjų erdvių tvarkymo ir priežiūros paketas, įskaitant periodinį smėlio ir medžio dangų atnaujinimą, vaizdo stebėjimo ir įrašymo paslaugą, teritorijos apšvietimą. Numatoma, kad projektuojamų statinių priežiūros kaštai bus nedidelį dėl sąlyginai nedidelio naudingojo ploto, bei mažai energijos reikalaujančių funkcinių-technologinių sprendinių.

5. RODIKLIAI

Rodiklis		1 etapas	2 etapas	3 etapas	Pastabos
Teritorija:					
Sklypo užstatymo intensyvumas		0,004	0,004	0,008	Sklypas Nr. 8, 11
Sklypo užstatymo tankis		0,6%	0,6%	1,0%	Sklypas Nr. 8, 11
Bendras pėsčiųjų takų/dangų plotas	m ²	2300,00	3170,00	3653,00	
Bendras dviračių takų/dangų plotas	m ²	–	–	7430,00	
Bendras automobilių kelių, aikštelių/dangų plotas	m ²	–	11328,00	–	
Bendras aikštelių/dangų (žaidimo, poilsio ir pan.) plotas	m ²	–	4233,00	–	
Automobilių, autobusų stovėjimo vietų skaičius	vnt.	–	518	–	Sklype Nr. 13, 6 vietos skirtos autobusams
Pastatai:					
Pastato bendrasis plotas	m ²	355,00	355,00	687,00	
Pastato tūris	m ³	2482,00	2482,00	5012,00	

6. STATINIŲ STATYBOS SKAIČIUOJAMOJI KAINA:

1 etapas	2 etapas	3 etapas
3 500 000 €	2 500 000 €	11 000 000 €